

Toepasbaarheid van de Eigen Kracht-methode bij re-integratie

Kor Brongers, Bert Cornelius, Pepijn Roelofs, Jac van der Klink en Sandra Brouwer

Brongers KA, Cornelius B, Roelofs P, Klink van der J, Brouwer S. (2019). Feasibility of Family Group Conference to promote return-to-work of persons receiving work disability benefit. *Disability and Rehabilitation*, 1-10. <https://doi.org/10.1080/09638288.2019.1590468>

Doel van het onderzoek

Vanuit de participatiewet is er een sterkere nadruk op de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van burgers komen te liggen. Een methode die sterk uitgaat van de zelfredzaamheid van burgers is de Eigen Kracht-methode, internationaal bekend onder de naam Family Group Conference (FGC – zie kader). De FGC-methode is ontstaan in Nieuw Zeeland als een reactie op traditionele vormen van hulpverlening en is gebaseerd op Maori-tradities. De FGC-methode is een besluitvormingsmodel waarbij burgers samen met hun familie en hun sociale netwerk een hulpvraag en oplossingen formuleren. Het proces wordt begeleid door een onafhankelijke coördinator van Eigen Kracht Centrale en de professionals staan op afstand. Een conferentie bestaat uit drie fasen: het informatiedeel, het besloten deel en de presentatie van een plan. De FGC is vooral veel toegepast en onderzocht in de jeugdzorg. Het belangrijkste doel van ons onderzoek was om te kijken of de methode van de FGC toepasbaar is bij het opstellen van een re-integratieplan door klanten van het UWV.

Methode

In deze haalbaarheidsstudie naar de FGC-methode bij re-integratie hebben we gebruik gemaakt van een gemengde pre-post-interventie haalbaarheidsstudie. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van vragenlijsten, semigestructureerde interviews en de in de FGC gemaakte plannen. Met de vragenlijsten en interviews werd informatie verzameld over de socio-demografische gegevens, ervaren gezondheid (sf-12), werkstatus, positie op de participatieladder en de tevredenheid over de FGC. De plannen zijn gebruikt voor een kwalitatieve analyse op acties, actoren en inhoud. De arbeidsdeskundigen die klanten hebben aangeleverd voor ons onderzoek, de klanten zelf en de coördinatoren hebben we 6 maanden gevolgd. We hebben op basis van het model van Bowen¹ vier domeinen van haalbaarheid onderzocht namelijk: behoefte, aanvaardbaarheid-tevredenheid, implementeerbaarheid en beperkte effecten.

Resultaten

Aan het onderzoek hebben 14 arbeidsdeskundigen van het UWV en 16 coördinatoren van het EKC deelgenomen. Van de 28 potentiële deelnemende cliënten hebben er uiteindelijk 9 (32%) deelgenomen aan een FGC. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers was 35 jaar, 56% was vrouw en alle deelnemers waren laag tot middelbaar opgeleid. De tevredenheid over de FGC was zowel bij de cliënten, coördinatoren en arbeidsdeskundigen goed, respectievelijke cijfers 7, 7,2 en een 7,4. Ongeveer 78% van de opgestelde acties vastgelegd in het participatieplan gemaakt in de FGC zijn uitgevoerd zoals gepland. De meeste acties waren werkgericht. De belangrijkste uitvoerder van de acties was de cliënt zelf daarbij gesteund door belangrijke anderen uit het sociale netwerk. 6 maanden nadat de FGC had plaatsgevonden waren 5 cliënten werkzaam in betaald of vrijwilligerswerk.

Conclusie

De Family Group Conference-methode lijkt toepasbaar als alternatieve en innovatieve methode bij het opstellen van een re-integratieplan. De aanvaardbaarheid-tevredenheid was goed en de methode blijkt implementeer-

baar in de dagelijkse praktijk. De effecten op langere termijn leken gunstig maar de aantallen deelnemers zijn uiteraard zeer beperkt. Op basis van onze bevindingen

trekken we de voorzichtige conclusie dat de inzet van het sociaal netwerk van toegevoegde waarde kan zijn bij re-integratie.

Family Group Conference

Family Group Conference (FGC) is ontstaan in Nieuw Zeeland als een reactie op traditionele vormen van hulpverlening en is gebaseerd op Maori-tradities. In Nederland is de FGC bekend onder de naam Eigen Kracht Centrale of Eigen Kracht Conferentie (EK-c). Waar traditionele vormen van hulpverlening gevangen zitten in modellen, systemen en protocollen die ontworpen zijn voor en door professionals is het bij FGC juist de familie die de agenda bepaalt. Het is een besluitvormingsmodel dat burgers de mogelijkheid biedt om weer krachtig te worden en verantwoordelijkheid te nemen voor wat er aan de hand is. Een conferentie wordt voorbereid door een onafhankelijke coördinator en bestaat uit drie fasen:

- in de eerste fase wordt de vraag voor de bijeenkomst gesteld en krijgen de deelnemers informatie over de hulp die voorhanden is;
- in de tweede fase bespreekt de familie in beslotenheid wat er moet gebeuren, hierbij zijn geen 'vreemden' aanwezig ook de coördinator niet, de familie beschrijft de noodzakelijke aanpak in een plan wat wordt aangeboden aan de aanmelder;
- in de derde fase accepteert de aanmelder het plan en werken de hulpverleners samen aan het plan waarbij de familie de regie houdt over de uitvoering.

Terugkerende termen in het kader van de EK-c zijn empowerment, meervoudige problematiek, zelfredzaamheid en cliëntgestuurde dienst/hulpverlening.

Voor de praktijk

Het onderzoek laat zien dat het mogelijk is met behulp van het eigen sociale netwerk een voor alle partijen acceptabel participatieplan op te stellen. De familie in bredere zin kan een grote rol spelen bij de houding en het gedrag van klanten in de spreekkamer van de arts en arbeidsdeskundige. De implementatie was geen onderwerp van mijn onderzoek. Wel is het zo dat het vooral voor bedrijfsartsen interessant is om te weten dat er EK-c bestaat als een alternatief instrument om re-integratie te verwezenlijken. Familie of in bredere zin 'belangrijke' anderen kunnen van invloed zijn op het terugkeren naar werk en re-integratie in de brede zin. Dit wordt ook onderschreven door het onderzoek over *Influence of significant others* van Nicole Snippen.²

Reference

1. Bowen DJ, Kreuter M, Spring B, Cofta-Woerpel L, Linnan L, Weiner D, et al. How we design feasibility studies. *Am J Prev Med* 2009;36(5):452-457.
2. Snippen NC, de Vries HJ, van der Burg-Vermeulen SJ, et al Influence of significant others on work participation of individuals with chronic diseases: a systematic review *BMJ Open* 2019;9:e021742. doi: 10.1136/bmjopen-2018-021742